

УДК 342.5

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2026-1-8>**Кадала Віталій Віталійович**

кандидат юридичних наук, доцент
Донецький державний університет внутрішніх справ
ORCID: 0000-0002-6868-948

Гузенко Олена Павлівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та публічного управління
Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0000-0003-4002-2629

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

У статті розкрито актуальні проблеми процесу управління публічними фінансами в умовах сьогодення. Звернуто увагу на вплив активних воєнних дій в Україні на дієвість та ефективність процесу управління публічними фінансами. Обґрунтовано необхідність тісного взаємозв'язку між принципами та функціями даного процесу, доведено доцільність його адаптації в забезпеченні руху грошових коштів бюджетами різних рівнів. Дослідження набуло подальшого розвитку наукових позицій щодо тлумачення процесу управління публічними фінансами на базі ключових компонентів. Надано авторську точку зору щодо сутнісного змісту процесу управління публічними фінансами в контексті понятійної категорії «сукупність способів та прийомів управлінських циклів бюджетів різних рівнів щодо забезпечення руху грошових коштів, які здатні через діяльність органів виконавчої влади та в межах визначених законом повноважень органів місцевого самоврядування провести мобілізацію, раціональний розподіл та ефективне використання фінансових ресурсів, з метою досягнення повного покриття витрат на обороноздатність країни, соціальної підтримки її громадян, на основі тісного взаємозв'язку обраних принципів та функцій здатних створити атмосферу прозорості, доступності, контролю та відповідальності уповноважених осіб за свої дії в надзвичайних умовах розвитку». Надано обґрунтування кожної компоненти, котра обрана для розкриття сутнісного змісту процесу управління публічними фінансами. Доведено необхідність впровадження напрямків удосконалення процесу управління публічними фінансами з урахуванням встановлених проблематичних аспектів.

Ключові слова: публічні фінанси, управлінський процес, бюджетне планування, фінансове прогнозування, податкова політика, фінансовий контроль, фінансова стабільність, воєнні виклики.

Kadala V. V., Guzenko O. P. Current issues in public finance management in today's context

The article reveals current problems in the process of public finance management in today's conditions. Attention is drawn to the impact of active military operations in Ukraine on the effectiveness and efficiency of the public finance management process. The necessity of a close interconnection between the principles and functions of this process is substantiated, and the expediency of its adaptation in ensuring the movement of funds through budgets at various levels is proven. The study further develops scientific positions on the interpretation of the public finance management process based on key components. The author's point of view on the essential content of the public finance management process in the context of the conceptual category "a set of methods and techniques of management cycles of budgets at various levels to ensure the movement of funds, which are capable, through

© Кадала В. В., Гузенко О. П., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

the activities of executive bodies and within the limits of the powers of local self-government bodies defined by law, to carry out mobilization, rational distribution, and effective use of financial resources in order to fully cover the costs of the country's defense capability and social support for its citizens, based on the close interconnection of selected principles and functions capable of creating an atmosphere of transparency, accessibility, control, and accountability of authorized persons for their actions in extraordinary conditions of development."

Justification is provided for each component selected to reveal the essence of the public finance management process. The necessity of implementing measures to improve the public finance management process, taking into account the identified problematic aspects, is proven.

Key words: *public finance, management process, budget planning, financial forecasting, tax policy, financial control, financial stability, military challenges*

Вступ. На даний час українське суспільство потерпає від затяжних воєнних дій в країні, що призводить до порушення різних аспектів її життєдіяльності. Для захисту національних інтересів необхідно підтримувати економічну стійкість держави, що досягається передусім через ефективне функціонування системи фінансової стабільності. Ключовим інструментом розв'язання цієї проблеми є ефективне управління державними фінансами, що забезпечує пріоритетне фінансування оборонного сектору та соціальний захист вразливих категорій населення в умовах війни. Беззаперечним є той факт, що мова йде про процес управління публічними фінансами (далі – УПФ), який забезпечує виконання функцій держави стосовно руху грошових коштів, з урахуванням принципів прозорості, ефективності, законності та підзвітності.

У надзвичайних умовах розвитку країни процес УПФ зазнає негативного впливу та стикається з численними викликами, а саме високий дефіцит бюджету, зростання зовнішнього боргу, неефективне використання коштів та корупційні ризики. До ключових проблем процесу управління публічними фінансами слід віднести відсутність єдиного інституційного простору, низьку прозорість видатків на різних бюджетних рівнях, недостатню відповідальність розпорядників коштів та застарілі механізми фінансового контролю за їх цільовим використанням. Сучасність доводить необхідність розробки та адаптації заходів націлених на нівелювання негативних аспектів процесу УПФ. Все окреслене доводить актуальність та сучасність обраного напрямку дослідження.

Матеріали та методи. У колі наукової спільноти проблематичні сегменти процесу УПФ досліджується досить тривалий час.

Посилення уваги до цієї тематики пояснюється прагненням наукової спільноти розкрити природу воєнних загроз та визначити характер змін, яких зазнають процеси УПФ під їхнім впливом. Наукові розробки вітчизняних вчених знайшли відображення в формі дисертаційних та монографічних досліджень. Так, Н. Б. Кирич, Т. І. Кужда та Н. М. Шведа [1] в монографічних дослідженнях вивчали питання актуальних проблем публічного управління та адміністрування. Натомість, дослідженню адміністративно-правового регулювання та організаційного забезпечення УПФ України присвячена наукова розробка С. М. Клімова [2]. У свою чергу Н. Замкова, О. Прутська, О. Абдуллаєва та А. Гнидюк [3] вивчали питання публічних фінансів України в умовах воєнного часу. При цьому, І. З. Сторонянська, М. М. Біль, О. П. Мульська, Т. Л. Кльоба [4] присвятили монографічні наукові пошуки фінансовим детермінантам економічного зростання регіонів і громад України в умовах нестабільності, в контексті поведінкової економіки. Теоретико-методологічні засади та практичні аспекти сучасного фінансового управління стали предметом дослідження групи вітчизняних вчених І. В. Лапа, В. П. Кравченко, С. І. Дерев'янка, Л. А. Сахно [5]. Не зменшуючи значущості вже опублікованих результатів наукових розробок проблема процесу УПФ не втрачає своєї актуальності, особливо в умовах активних воєнних дій в Україні.

Методологічну основу дослідження складають загальнонаукові методи пізнання, зокрема синтезу, аналізу, узагальнення, формально-логічний, описовий та діалектичний.

Мета дослідження полягає в комплексному аналізі деструктивних чинників процесу УПФ та розробці науково-практичних рекомендацій

щодо його адаптації та модернізації в умовах воєнного стану.

Результати. Актуальні питання процесу УПФ охоплюють значне коло сегментів в Україні, котра в зоні активних бойових дій. Таке твердження витікає з того, що відбулася суттєві зміни в управлінських циклах бюджетного планування, фінансового прогнозування та в системі державного фінансового контролю. При цьому, не менш важливим є переосмислення рольового та сутнісного розуміння не лише процесу УПФ, а й компонентів, які забезпечують його дієвість та ефективність.

Одним з ключовим є аспект розуміння взаємозв'язку між принципами та функціями даного процесу. Важливо звернути увагу на той факт, що науковці як правило розглядають функції та принципи відокремлено.

Так, К. Є. Мойсеєнко [6] вважає «...Загальноприйнятою основою сучасного трактування загальних принципів УПФ за умов сьогодення в більшості підходів виступають принципи належного врядування». Науковець пропонує до їх складу включити принципи участі, прозорості, орієнтації на консенсус, рівності та урахування інтересів, ефективності та результативності, відповідальності та підзвітності. Зазначені принципи характеризуються глибокою внутрішньою взаємозалежністю, оскільки у своїй сукупності вони формують методологічний базис та виступають ключовим детермінантом розвитку процесу УПФ.

Поряд з зазначеними принципами варто звернути увагу на два підходи до визначення функцій:

по-перше, функції системи УПФ, які охоплюють: планування (визначення завдань та методів їх реалізації внаслідок розподілення повноважень між органом влади на державному та місцевому рівні); організацію (формування діяльності органів влади згідно поставлених завдань та обраних методів їх виконання); стимулювання (реалізація поставлених завдань з метою отримання суспільних благ); розподіл (розподіл фінансових ресурсів для забезпечення потреб держави); контроль (реалізація поставлених завдань, за допомогою розробки відповідних нормативів та норм, які контролюватимуть досягнуті результати);

по-друге, функції процесу УПФ, які включають: бюджетування (розробка та визначення пріоритетності витрат бюджетів різних рівнів); мобілізація грошових потоків держави (надходження податкових платежів і зборів, акумуляція інших надходжень до бюджетного (фінансового) плану країни); розподіл (перерозподіл) бюджетних потоків на потреби країни (фінансування витрат на обороноздатність країни, на заходи національної безпеки, на допомогу малозабезпечених верств населення); використання грошових коштів держави (на забезпечення намічених потреб видатної частини бюджетів різних рівнів); контрольна (нагляд та контроль за використанням грошових коштів держави у відповідності до цільового призначення).

З огляду на викладене, актуалізується потреба в дослідженні детермінованого взаємозв'язку між фундаментальними принципами та функціональними компонентами системи управління публічними фінансами. Враховуючи, що принципи управління публічними фінансами визначають фундаментальні засади системи, а функції – ключові напрями її реалізації, чітке окреслення їхнього змісту є необхідною умовою забезпечення цільової ефективності процесу УПФ. Обґрунтуванням зазначеного може слугувати тісний взаємозв'язок принципу законності процесу УПФ, з функцією контролю за дотриманням встановлених правових норм і стандартів. При цьому, принцип ефективності та результативності, відповідальності та підзвітності, забезпечується функцією розподілу бюджетних потоків на потреби країни, котра воює. На нашу думку, головною метою даного взаємозв'язку має виступати досягнення максимального результату при мінімальних затратах на процеси накопичення, розподілу та використання грошових бюджетних потоків.

У період дії воєнного стану в Україні забезпечення системного взаємозв'язку між принципами та функціями управління публічними фінансами є критичною умовою підвищення його інституційної дієвості та результативності. Окрім цього, в умовах постійних воєнних викликів, процес УПФ отримує можливість адаптувати більш тісний

взаємозв'язок з громадкістю, її проблемами на основі принципів гласності, доступності та відповідальності держави за виконання взятих зобов'язань. Очевидним є те, що в даному випадку ключову роль відіграє функція звітності.

З огляду на це, перспективним напрямом модернізації системи УПФ є обґрунтування необхідності не лише дотримання системного взаємозв'язку між її компонентами, а й розширення переліку принципів за умови обов'язкової імплементації відповідних управлінських функцій. Такий підхід дозволить посилити інституційну відповідальність уповноважених суб'єктів та створить передумови для підвищення ефективності виконання державою своїх соціально-економічних зобов'язань перед суспільством.

Поряд із зазначеним, актуалізується необхідність концептуального переосмислення сутнісно-рольових характеристик управління публічними фінансами як дефініції. Це дозволить верифікувати пріоритетні вектори його модернізації відповідно до трансформаційних викликів сучасності.

Нагадаємо, Законом України «Про відкритість використання публічних коштів» [7] вперше в Україні було закріплено розд. І ст. 2 поняття «публічні кошти». Законодавець запропонував тлумачити їх як «...кошти державного бюджету (крім таємних видатків), бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, кредитні ресурси, надані під державні та місцеві гарантії, кошти Національного банку України, державних банків, державних цільових фондів, Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, а також кошти суб'єктів господарювання державної і комунальної власності, отримані ними від їхньої господарської діяльності» [7]. Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що категорія «процес управління публічними фінансами» наразі позбавлена чіткої правової детермінації в Україні, що зумовлює фрагментарність його правового регулювання.

Незважаючи на це, наукова спільнота приділила увагу вивченню процесу УПФ, однак єдиної позиції щодо сукупності сегментів, які

здатні розкрити його сутнісний зміст так і немає. Серед сучасних науковців існують доволі різні позиції щодо процесу УПФ, як:

– система формування, розподілу та використання фондів грошових коштів, призначених для забезпечення діяльності державних і муніципальних органів влади [8, с. 168];

– управління фінансами щодо мобілізації, розподілу, перерозподілу, використання та контролю фінансів у різних сферах суспільного життя [9, с. 16];

– прийняття нормативно-правових актів уповноваженими органами фінансової діяльності держави щодо спрямування, координації руху грошових коштів та інших фінансових ресурсів, функціонування централізованих та децентралізованих грошових фондів і здійснення контролю з метою забезпечення ефективності під час досягнення конкретних поставлених цілей у сфері публічної фінансової діяльності для максимального задоволення публічного інтересу населення [10, с. 148];

– адміністрування суб'єктів УПФ, що реалізують функції із забезпечувального, сприяльного та втручального впливу на публічну фінансову систему, яке врегульоване спрямованими на забезпечення певного публічного інтересу нормами окремого правового інституту публічного права, що формально визначені певними нормативно-правовими інструментами [11, с. 23].

Тільки з вищенаведеного стає зрозумілим, що визначення сутнісного змісту процесу УПФ, з наукових позицій включає різні сегменти, проте єдиним є включення координації руху грошових коштів бюджетів різних рівнів. Ми вважаємо, сучасні умови функціонування країни висувають вимоги щодо більш предметного трактування процесу УПФ в якості понятійної категорії, а саме: сукупність способів та прийомів управлінських циклів бюджетів різних рівнів щодо забезпечення руху грошових коштів, які здатні через діяльність органів виконавчої влади та в межах визначених законом повноважень органів місцевого самоврядування провести мобілізацію, раціональний розподіл та ефективне використання фінансових ресурсів, з метою досягнення повного покриття витрат на обороноздатність

країни, соціальну підтримку її громадян, на основі тісного взаємозв'язку обраних принципів та функцій здатних створити атмосферу прозорості, доступності, контролю та відповідальності уповноважених осіб за свої дії в надзвичайних умовах розвитку. Очевидним є те, що запропоноване розширене тлумачення понятійної категорії «процес УПФ», з одного боку, деталізує перелік визначальних компонентів, з іншого боку, має низку аргументів щодо адаптації. На користь авторської пропозиції існує ряд переваг:

по-перше, висунуто вимогу стосовно наявності різних способів та прийомів управлінських циклів бюджетів різних рівнів, мається на увазі з метою більш ефективного УПФ доцільно застосовувати існуючі інноваційні прийоми, залучати інструменти управління, що спираються на досвід країн ЄС, впроваджувати власті апробовані сегменти в управлінських циклах;

по-друге, окреслено сегмент як забезпечення руху грошових коштів, так і безпосередніх виконавців у якості органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, з уточненням сфери виконання покладених на них повноважень мобілізацію, раціональний розподіл та ефективне використання фінансових ресурсів;

по-третє, визначено мету процесу УПФ щодо досягнення повного покриття витрат на обороноздатність країни та соціальної підтримки її громадян;

по-четверте, акцентовано увагу на обов'язковість тісного взаємозв'язку між обраними принципами та функціями процесу УПФ, з наданням пояснення його доцільності в контексті здатності створення атмосфери прозорості, доступності, контролю та відповідальності уповноважених осіб за свої дії, в надзвичайних умовах розвитку.

На наше переконання, оптимізація процесу УПФ має ґрунтуватися на систематичному впровадженні інструментів підвищення його ефективності. Особливої уваги потребує ретроспективний аналіз проблемних сегментів, що дозволить мінімізувати негативний вплив минулих управлінських дисбалансів на поточну динаміку публічних фінансів.

З цієї нагоди слушною є думка А. Є. Абдуллаєвої та О. О. Харковенко, котрі окреслюють зміст проблематичних сегментів: «...низький рівень доходів населення та соціальний тиск на державний бюджет, корупція, неоптимальна структура бюджету, недостатність ресурсів для реалізації великих інфраструктурних проєктів, відсутність ефективної системи контролю за використанням державних коштів» [12]. Цінність роботи авторів полягає в одночасному встановленні напрямків підвищення ефективності процесу УПФ «...забезпечення прозорості та відкритості, ефективного планування та бюджетування, розвиток системи контролю за використанням бюджетних коштів, підвищення рівня інформаційної культури населення» [12].

Підсумовуючи, слід підтримати позицію К. М. Бліщук [13, с. 65] щодо критичної необхідності прийняття оперативних та економічно обґрунтованих управлінських рішень. У сучасних реаліях саме спроможність органів державної влади та місцевого самоврядування до рішучих дій є визначальним чинником забезпечення ефективності розподільчих процесів у системі публічних фінансів. Отже, в умовах воєнного стану управління публічними фінансами (УПФ) трансформується з суто технічного процесу в стратегічний інструмент забезпечення національних інтересів та економічної стійкості країни. Ефективність функціонування системи УПФ безпосередньо залежить від дотримання детермінованого взаємозв'язку між її фундаментальними принципами та практичними функціями. Синхронізація цих компонентів дозволяє максимізувати результативність розподілу обмежених фінансових ресурсів.

Висновки. Узагальнюючи викладене, слід констатувати, що повномасштабна військова агресія та ведення активних бойових дій на території України спричинили системну дестабілізацію управлінських механізмів на макро- та мікроекономічному рівнях. Сучасні виклики воєнного стану зумовлюють жорсткі вимоги до бюджетної архітектури в частині балансування витрат на національну безпеку та соціальні гарантії. У цьому контексті процес УПФ виступає фундаментальним вектором стабілізації, що дозволяє конвертувати обмежені фінансові ресурси у життєдіяльність

країни та виконання нею невідкладних стратегічних функцій. Для підвищення ефективності та дієвості процесу УПФ постав ряд актуальних питань: переосмислення рольового та сутнісного змісту, дотримання тісного взаємозв'язку між принципами і функціями та посилення відповідальності уповноважених осіб за свої дії у сфері публічних фінансів. Об'єктивною потребою сьогодення є модернізація механізмів фінансового контролю за цільовим використанням бюджетних ресурсів.

Пріоритетним завданням при цьому виступає впровадження інтегрованої системи моніторингу фінансових операцій, що забезпечить верифікацію бюджетних потоків та їх своєчасну адаптивну корекцію.

Результати дослідження підкреслюють необхідність подальшої роботи над удосконаленням процесу УПФ в контексті дослідження етапів моніторингу за діями виконавців органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Література

1. Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування : колективна монографія / Н. Б. Кирич, Т. І. Кужда, Н. М. Шведа; за заг. ред. д.е.н., проф. Кирич Н. Б. Тернопіль : ФОП «Паляниця В. А.», 2020. 268 с.
2. Клімова С. М. Адміністративно-правове регулювання та організаційне забезпечення управління публічними фінансами України : монографія. Харків : ТОВ «Планета-принт», 2018. 360 с.
3. Публічні фінанси України в умовах воєнного часу : монографія / Н. Замкова, О. Прутська, О. Абдуллаєва, А. Гнидюк та ін. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2024. 106 с. DOI: 10.46299/979-8-89619-787-4
4. Фінансові детермінанти економічного зростання регіонів і громад України в умовах нестабільності: погляд крізь призму поведінкової економіки : монографія / І. З. Сторонянська, М. М. Біль, О. П. Мульська, Т. Л. Кльоба та ін.; за ред. Г. В. Возняк. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього» НАН України, 2023. 557 с.
5. Фінанси, гроші та кредит: теоретико-методологічні засади та практичні аспекти сучасного фінансового управління : колективна монографія / І. В. Лапа, В. П. Кравченко, С. І. Дерев'янку, Л. А. Сахно та ін. Полтава : ПП «Астрая», 2025. 153 с.
6. Мойсеєнко К. Є. Принципи управління публічними фінансами за умов постконфліктного відновлення національної економіки. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6013>
7. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України від 11 лют. 2025 р. № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>
8. Вдовенко С. М., Шульга Ю. В. Проблеми та перспективи формування сучасної системи публічних фінансів в Україні. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2012. № 2 (14). С. 166–170.
9. Ковальчук А. Фінансове право: проблеми утвердження та ефективного застосування *Публічне право*. 2017. № 1 (25). С. 10–16.
10. Шолкова Т. Б. Поняття та значення управління публічними фінансами. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 15. С. 143–151. DOI: 10.33244/2521-1196.15.2019.143-151
11. Клімова С. М. Організаційно-правові основи управління публічними фінансами в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2019. 35 с.
12. Абдуллаєва А. Є., Харковенко О. О. Особливості ефективного управління публічними фінансами в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-1>
13. Бліщук К. М. Особливості управління публічними фінансами у воєнний період. *Ефективність державного управління*. 2022. Вип. 1/2 (70/71). С. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.36930/507008>

References

1. Aktualni problemi publicznego upravlinnya ta administruvannya [Current Issues in Public Management and Administration]: kolektivna monografiya / N. B. Kirich, T. I. Kuzhda, N. M. Shveda; za zag. red. d.e.n., prof. Kirich N. B. (2020). Ternopil: FOP "Palyanicya V. A" [in Ukrainian].
2. Klimova, S. M. (2018). Administrativno-pravove reguluvannya ta organizacijne zabezpechennya upravlinnya publichnimi finansami Ukrayini [Administrative and legal regulation and organizational support of public finance management in Ukraine]: monografiya. Harkiv : TOV "Planeta-print" [in Ukrainian].

3. Publichni finansi Ukrayini v umovah voyennogo chasu [Public finances of Ukraine in wartime]: monografiya / N. Zamkova, O. Prutska, O. Abdullayeva, A. Gnidyuk ta in. (2024). Primedia eLaunch, Boston, USA. DOI: 10.46299/979-8-89619-787-4 [in Ukrainian].
4. Finansovi determinanti ekonomichnogo zrostannya regioniv i gromad Ukrayini v umovah nestabilnosti: poglyad kriz prizmu povedinkovoyi ekonomiki [Financial determinants of economic growth in regions and communities of Ukraine in conditions of instability: a view through the prism of behavioral economics]: monografiya / I. Z. Storonyanska, M. M. Bil, O. P. Mulska, T. L. Kloba ta in.; za red. G. V. Voznyak. (2023). Lviv: DU "Institut regionalnih doslidzhen imeni M. I. Dolishnogo" NAN Ukrayini [in Ukrainian].
5. Finansi, groshi ta kredit: teoretiko-metodologichni zasadi ta praktichni aspekti suchasnogo finansovogo upravlinnya [Finance, Money, and Credit: Theoretical and Methodological Foundations and Practical Aspects of Modern Financial Management]: kolektivna monografiya / I. V. Lapa, V. P. Kravchenko, S. I. Derev'yanko, L. A. Sahno ta in. (2025). Poltava: PP "Astraya" [in Ukrainian].
6. Mojseyenko, K. Ye. (2017). Principi upravlinnya publichnimi finansami za umov post-konfliktnogo vidnovlennya nacionalnoyi ekonomiki [Principles of public finance management in the context of post-conflict recovery of the national economy]. *Efektivna ekonomika*. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6013> [in Ukrainian].
7. Pro vidkritist vikoristannya publichnikh koshtiv [On the transparency of public funds use]: Zakon Ukrayini vid 11.02.2025 r. № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text> [in Ukrainian].
8. Vdovenko, S. M., Shulga, Yu. V. (2012). Problemi ta perspektivi formuvannya suchasnoyi sistemi publichnikh finansiv v Ukrayini [Problems and prospects for the formation of a modern public finance system in Ukraine]. *Naukovij visnik ChDIEU*. № 2 (14). S. 166–170. [in Ukrainian].
9. Kovalchuk, A. (2017). Finansove pravo: problemi utverdzhennya ta effektivnogo zastosuvannya [Financial law: problems of establishment and effective application]. *Publichne pravo*. № 1 (25). S. 10–16. [in Ukrainian].
10. Sholkova, T. B. (2019). Ponyattya ta znachennya upravlinnya publichnimi finansami [The concept and significance of public finance management]. *Mizhnarodnij yuridichnij visnik: aktualni problemi suchasnosti (teoriya ta praktika)*. Vip. 15. S. 143-151. DOI: 10.33244/2521-1196.15.2019.143-151 [in Ukrainian].
11. Klimova, S. M. (2019). Organizacijno-pravovi osnovi upravlinnya publichnimi finansami v Ukrayini [Organizational and legal foundations of public finance management in Ukraine]: avtoref. dis. ... d-ra yurid. nauk : 12.00.07. Harkiv [in Ukrainian].
12. Abdullayeva, A. Ye., Harkovenko, O. O. (2023). Osoblivosti effektivnogo upravlinnya publichnimi finansami v Ukrayini [Features of effective public finance management in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vip. 51. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-1> [in Ukrainian].
13. Blishuk, K. M. (2022). Osoblivosti upravlinnya publichnimi finansami u voyennij period [Features of public finance management during wartime]. *Efektivnist derzhavnogo upravlinnya*. Vip. 1/2 (70/71). S. 62–67. DOI: <https://doi.org/10.36930/507008> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 03.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 20.04.2026